

SPOMNIMO

e naših padlih

GIOVANNI ZANETTI
rojen v Trstu 12. 11. 1921
pade 2. 5. 1945 v Trstu

NATALE ZIZMAN
rojen v Trstu 17. 12. 1925
pogrešan od 1944

VITTORIO LANIERI
rojen v Trstu 11. 9. 1923
umrl 25. 7. 1944 v Trzinu

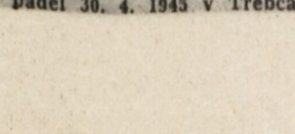
MIROSLAV VALES
jen na Proseku 11. 11. 19

ANGELA BANDI
clasa a Brebenegu 20. 5. 19

ATTILIO VIDAÙ

Ob knjižnem prazniku

Proces teže formiranja in trajal skoraj pol stoletja. V devetdesetih letih minulega stoletja je bila zaključena njena prva faza. Slovenci so zasedli mesta na svojem ozemlju, dvignili iz svojih kmečkih množic tanek sloj meščanstva in še tanjšo plast nacionalne inteligence; izvršila je še prvobitna akumulacija kapitala med njimi in razvil se je delavski proletariat. Zaključek te faze razvojnega procesa je dobil v devetdesetih letih svoj najvidnejši izraz v tem, da so se tedaj med Slovenci dokončno organizirale in opredelile tri poglavitne stranke, ki so kakor pri mnogih drugih narodih kakih petdeset let, se pravi do druge svetovne vojne, vodile politično življenje tega naroda. Katoliška meščanska stranka, ki se je predvsem oslanjala na kmečke množice, napredna liberalna stranka, predstavnica meščanstva in svobodniščne inteligence, ter socialnodemokratska stranka kot stranka delavskega proletariata. Značilno za razvojni stopnjo, ki je tu opisana, je pa tudi dejstvo, da se politične tvorbe, že predstavljuje ves slovenski narod, čeprav je takrat živ el še avstrijskih kronovin kar pomeni, da se je v tem času zaključilo tudi važno obdobje slovenske nacio-

France Bev

Sprva mi je bil najbližu
 si Josip Murn-Aleksandrovič.
 Morda zato, ker sem se ve-
 dial po vasi in mi je bil
 no svojih kmečkih motivih
 najbližji, zaradi svoje pre-
 prostosti in neposrednosti
 najlaze dojemljivi. Prve pes-
 mi, ki sem jih ezagresil, so
 so bile pod njegovim vplivom.
 Bile so slabe — slabe, ker
 sem bil se mlad in ni mo-
 bene skode, da so se mi iz-
 gubile. Pozneje so Murna iz-
 podržili drugi vplivi in vzor-
 ni. Pozabil ga nisem nikoli.
 Še danes prijetno poje mo-
 jemu srcu.

Za Murnom sem se oklenil
 Dragotina Ketteja. Bil mi

SPO

Poleg Cankarja mi je bil najbližji Oton Zupanic. Dovolj sem ga spredno z Murnom in Kettejem, a je bil menda poslednji, ki sem si ga usvojil, četudi sem posamezne pesmi iz zbirke "Čez planj" znal že trikrat na pamet. Končno mi je bil približal, lahko bi rekel — odkril Etbin Kristan. Imel je o njem predavanje v dvorani "Zlatega jelenca" v Gorici. Kristan ni bil le izvrsten govornik, temveč tudi dober predavatelj, ki je znal poslušalca prikleniti nase. Zupanic je iz njegovih besed rastlel pred menoj v vsej svoji pesniški veličini. A boli kot besede me je dojmla recitacija njegove pesmi s katoliškimi Kristan izgovarjal svoje predavanje. Bral nam je poleg drugega "Duma". Pa kako bral! To ni bilo več branje. Takega recitatorja kot ja, bil Kristan, nikoli več

MINI

NOVE

HENRY JAMES

«Američani» je zgodba o človeku, ki si je v Ameriki nabral denarja, zdaj pa pride v Evropo, da bi se duševno obogatil in našel idealno ženo. To res najde v gospe Ciričreji, vdovi bogatega vojvode, s katerim so je poročili proti njeni volji. Toda ponovni možitev se proti njena družina, ki predstavlja »smetano starega plemstva«, kot se satirčno izraža pisatelj, Preveliko ponižanje bi bilo za to francosko družino, če bi se še hči poročila z ameriškim trgovcem, s človekom, ki je denarja v Ameriki si

mu tvorcu. Skratka, literatura je postala širša, manj lokalna, postala je vprašanje nadarjenosti in znanja, vprašanje globljega človeškega razumevanja in pogleda; razvila se je v poetiko, postala je literatura. Dobronamerno pisatelstvo nacionalnega, verskega in moralnega tipa, je bilo omejeno v zakotju, v kakršnih živi podobna knjižna produkcija pri vseh kulturnih narodih sveta.

Vse to je mogel rod Mo-

KNJIGE

Slovenski vokalni oktet bo im

Naš tedenski pregled

To pomeni, da se je, vsaj ar se Avstrije tiče, res ne-
saj spremenilo. Pogled na
svetovno dogajanje pa num
javno pravico, da to spre-
membo s potrebno predvid-
ostjo sicer, pa vendarle od-
ločno, raztegnemo na sploš-
ne mednarodne odnose. Kon-
čno je Avstrija samo kamen-
jek v mozaku svetovne pro-
blematike; v času hladne
vojne ni zamaž čakala na
neodvisnost zaradi nesogla-
sij o njej sami, temveč pre-
djem, zaradi kolezja svetov-
ne politike. Vsa mednarodna
praginja so tesno povezana

„Miroljubna tekma“ pa nam lahko dokaz, da so ogromni državniški koncepti ugledni, da pomeni perspektivo nove vojne samo strahotno, unicevanje brez znakov, da treba slediti težnjam obojnega večine svetovnega pomena. Prav ta je temeljiten pa nam lahko da je temeljiten uporabi za ugled razvoja mednarodnega dopajanja. Pri tem pa moramo ometi še eno sezvacionalno pest izpizbanega konca zadnjega dneva. Hrúsevo, Bulgarska in Ikojko bodo konca maja obiskali Beograd in se sestali s predsednikom Kraljevine Jugoslavije. Neodgovorno, spada na ta dogodek v okvir likovne ostankov hladne vojne in splošnega urejanja ednarnolnih članov na nosilcih. Potem pa se več lahko nam je za znak, kako

laci je se segla preorienta-
cija sovjetske politike, ce jo
primerjamo s stalinskimi ča-
Dejstvo, da pridejo nar-
jšiji sovjetski predstavniki
Bograd, pa tudi, da v
sovjetski delegaciji ni Mo-
tova, enega izmed tvorcev
informacijske resolucije,
edtem ko so v jugoslovani-
ski delegaciji za razpore-
nije nekoč nebolj napadani
oddelki Tito, Kardelj in
Ranković, je zelo zgovorno
kaže na zares pozitivno
najuglednejše ocene vred-
nost spremembo.

France Bevk SPOMINI
ob prvih knjigah Moderne

Kadar stikam po svoji knjižnici, mi večkrat pridejo v roke »Poezije« Dridogotina Ketteja in Zupančičeva pesniška zbirka »Čez plan«. Obe sta v slabi veščini in na vseh straneh se ji-ma pozna, da sta že kdo-ve kolikokrat brani, že skoraj petdeset let bo od tega. Imel sem tudi Josipa Murna »Pesmi in romances« in Can-karjevo »Erotiko«; obe zbir-ki sta se mi kdove kdaj in-že izgubili. Te štiri knjige, ki so se jim pozneje pridru-žile še Zupančičevi »Samo-govori«, so bile takrat v di-jaskih letih, poleg Preserna in Gregorčica, jedro moje knjižnice.

Ne morem povedati, kaj so mi pomenile v letih, ko so se mi odpirale oč v poe-zijo. Nič ne pretiravam, če rečem, da me je vsaj ena izmed njih vedno sprehodila na popoldanskih sprehodih pod toplim solrskim soncem, ki jih skoraj

je spočetka nekoliko težak in-
tuj, a me je privlačevala
lahkotnost in zamamljiva
čudovita melodija njegovih
verzov. Polagoma sem si ta-
ko vsega usvojil, da mi je
bil doli čas izmed vseh
najljubši. Nekateri njegovih
verzov mi se danes pojejo
kot v mladosti. Ne spomi-
njam se, če sem v svojih
pesniških poskusih kdaj ho-
dil za njim, a čutim, da
mi je veliko dal.

Nekatere spise Ivana Can-
karja sem poznal že prej,
kot sem pogledal v mestne
sole. Bral sem ga — saj
sem bral vse, kar mi je pri-
šlo v roke — a nisem razu-
mel njegovega simbolizma.
Kako neki! Saj ga niso ra-
zumeli niti profesorji, ki so
občutili pri Jurčicu, in so ga
zato odklanjali. V soli nismo
dobili nobene opore za ra-
zumevanje naše Moderne.
Z muko smo se prerinili sko-
zi puste in dolgočasne čí-

nisme doživeli. Predavanje
je bilo za Gorico kulturni
dogodek, a zame užitek, ki
ga do danes nisem pozabil.
Nič bi nisem ne moglo ta-
ko približati...

Morda se bo kdo ob teh
vrsticah pomolavilo na-
smehnil. Pisem, kakor sem
takrat nasa Moderno doživ-
ljal in občutil in kakor
znam — to povedati. To so
spomini. In vendar niso zgolj
spomini, ker se mi zdí, ka-
kor da je bilo to večerja...
Dolgi lasje in črna kravat.
Želno sonce, ciprese, oljke
in trte. Prekipeljavajoče srce
in željne oči z drznimi upi
uprte v daljave. Bilo je
marsikaj grenkega vmes, a
bili smo srečni, da smo ne-
posredno doživljali nasa Mo-
derno. Željno smo pili iz
njenegega studenca. Koliko
bolj ubogi bi bili, če bi ne
bili imeli tega vira. In ne
samo mi, temveč vsa nasa
pokolenja.

NOVE KNJIGE

«Američani» je zgodba o človeku, ki si je v Ameriki nabral denarja, zdaj pa pride v Evropo, da bi se duševno obogatil in našel idealno ženo. To res najde v gospe Čitřrejšvi, uvidi bogatega vojvode, s katerim so je poročili proti njeni volji. Toda ponovni možitev se proti njeni družini, ki predstavlja čemsetano starega plemstva, kot se satirno izraža pisatelj, Prevelko ponižanje bi bilo za to francosko družino, če bi se hči poročila z ameriškim trgovcem, a človek brez denarja. Američan je

Slovenski vokalni oktet bo im

Danes v Križu, jutri v Avditoriju

Slovenski vokalni oktet: DO imel danes popoldne koncert v Krizu, jutri zvečer v Avditoriju

Spreobrnjenec

Prispevek za literarni natečaj

V kotu, odmaknjem od radovednih pogledov, sedi mladenič. Z rokami na kolenu gleda po dvorani, ki je polna plesočih ljudi.

Danes je prejel prisel v to plesno dvorano in prvič v svojem življenju občuti neko neukrotljivo moč in veselje, ki ga prežema. Čuti se lahko in radostnega, da bi rad vsakemu priročno stisnil roko in ga objel kot brata. Nekaj se je v njem izpremenilo, da se čuti vznemirjenega, da je premagal enoličnost vsakdanjega življenja.

To je, kakor da stoji ob strani povorke in uživa nad pogledom na tisočere glave, ki valovijo kot r...rje. Trepeta in omamna naslada nad pogledom kipečega življenja ga je privedla do zamaknjenosti, ki ji ne v pravega vzroka. Ne čuti več tistega bolečnega razpoloženja, odnosno melanholične pasivnosti, ki je kvarno plivala na njegovo rast. Daleč je njegova resignacija do življenja, daleč vsi pomisleki, v njem je zmagovala prava življenja; v teh trenutkih je premagal ravnodušnost in nekakšno otopenost.

Toplo čustvo se je razlilo po njegovi notranjosti in pomirilo vse klise zla. Tako prežet je pozabil navoje blodnje. Ne spominja se, kako je zletel iz šole, ne poznejšega kesanja in zagrenjenosti. Kje je na tem cvetočem licu prejšnja bledeca, so te oči tudi prej tako žvele? Ubogi fant, zakaj je toliko trpel, zakaj ga je prva nevestnica tako potrla? Zakaj je postal samotar? Kje je njegov nazor, kje je njegovo sovraštvo do plesa in prezir do vesele mladine, ki se je radovolja življenja. Nič ni ostalo, kot mliti mehurček se je izgubilo v nebesni modrini.

Zdaj je v dvorani in gleda do kot otvok, ki se je ranikar prebudi iz spanja. Ni mu se jasno, kako je zašel sem, med ta sum, v to ozračje, nasičeno s finim prahom, ki ga vzdigujejo veseli pari.

Sam sedi na klopi, a tem bolj, ker ga nihče ne moti pri gledanju te opojne harmonije plesočih ljudi. Čuti, kako njegovo srce burno utripa. Sluti, da je v njem nekaj nastalo, kar prekipava v želji, da bi vriskal, plesal, se smejal... o, prav vse, kar nudi življenje. Njegove oči so dobile drugo, čisto izraz, postale so bolj svetle, da se je v njih zrcalila vsa njegova duša.

Podzavestno udarja s čevlji ob tla v taktu melodije in se ozira po dekletih. Oči so se mu ustavile na dekliških postavah, kakor da bi bila tam utelesena vsotina lepote. Vsak dekliški gib ga je sprevlekel kot elektrika in strastne občutke je mešal z občudovanjem njihovih čarov. Prijela ga je močna želja, da bi eni od teh deklet odprl svoje srce, da bi ji povedal, kaj je doživel ta večer.

Na drugi strani dvorane je sedela njegova ljubka sosedica. Dekle je srednje postave, vitka kot jelka, s kostanjevimi lasmi. V ušesih ji visita uhane, dve dekliški marjetici. Njena sveža poln kot diši po zdravju in mladosti. Drži pol kmečka pol mestna razodeva nemirnost in se drži, kot da čaka burje, da bi jo ponesla neznano kam.

Prav k njej je spreobrnjenec krenil, in ko je stal pred njo se je z otroško preprostostjo zazrl v njene oči.

Soseda se je skoraj ustrašila, niti v sanjah si ni predstavljala, da je v dvorani njen črnogledi sosed. Opazila je, da jo samo gleda in ne črne besede. Njena zmedenost se stopnjuje, zaradi česar ji je planila vsa kri v obraz.

Končno spregovori on z drhtečim glasom, in jo prosi naj ga nauči plesati.

Deklica kar ostrmi ob teh besedah. Kar smešno se ji zdijo, tako je osupla. Po daljšem molku se končno le zbere in sepešaje privoli. Junakinja ga prime za roko in tako se pomešata med pare. Spreobrnjenec se je je tesno oklenil kot človek, ki je zopet našel svojo pot, svoje pravo, resnično življenje.

OREST

Si to že vedel?

Keneta imenujejo prvo svetilko s cilindrom. Iznašel jo je Francoz, ki ji je dal tudi ime.

V času teh svetilk so bila mesta v popolni temi. Tako so v Parizu ustanovili posebno društvo, čigar člani so za plačilo spremljali zakasnele mešane s svetilko po mračnih ulicah do doma.

Na eno izmed teh svetilk so Francozi za časa francoske revolucije obesili kraljeve uradnike in dvorjane. Nekih duhovitež, ki so ga že vlekli proti temu evašaloma, se je takole znel: «Prav, kar obesite me. Mar mislite pa, da bi zato v mestu kaj svetile?»

Jerica, Alenka in Bogdana hodijo v solo v Steverjan in so se ustavile pod cvetočim česnjem.

(Foto M. Magajna)

Plodoviti mojstri peresa

Terentius Varro je napisal 74 del v 612 knjigah - Znani angleški pisatelj Wallace je v dveh dneh in nočeh brez presledka zdikiral cel roman

Ze v starem veku smo imeli precej pisateljev in pesnikov, ki so veliko pisali, kljub temu, da niso imeli nikakršnih tehničnih pripomočkov za to in da so morali vse pisati na roko. Eden izmed najbolj znanih rimskih pisateljev starih stoletij je bil Terentius Varro, ki je živel v prvem stoletju pred našim letom. Bil je znanstvenik in se je ukvarjal s slovnico, govorstvom, pesništvom, gledalištvom, zgodovino, filozofijo, politiko, kmetijstvom, starostnostmi in z drugim. Njegova dela so prave enciklopedije, in so bila dragoceni viri podatkov za poznejše zgodovinarje in znanstvenike. Da omenimo le nekatera njegova dela, je spisal 41 knjig rimskih starostnosti (Antiquitatum libri XLII), 25 knjig o latinskem jeziku (De lingua latina), 15 knjig o portretih (Imagines), kjer so bili zbrani podatki s portretom sedemsto slavnih rimskih vladarjev. Spisal je tudi 150 knjig pesni (Saturnalia Menippeae), od katerih pa nam ostaja le malo. Stari zgodovinarji pravijo, da je spisal 74 del v šeststo dvajsetih knjigah. Bil je brez dvoma največji pisec starega veka.

Dandanes pa imamo celo vrsto pisateljev, pesnikov, znanstvenikov, ki pišejo ogromno. Mnogo pripomore k temu velika razširjenost knjig, zlasti znanih abstrakcij, to je neke vrste šundromatov, ki so namenjeni širšemu občinstvu, medtem ko so drugi resnejša dela, bolj omejena. Tudi pri Slovincih smo videli kako pri Slovincih smo videli kako pri Slovincih smo videli kako pri Slovincih...

Metodičen je bil tudi — čeprav na svoj način — pisatelj Booth. Tarkington. Leta 1899 je napisal svoj prvi roman in nato vsako leto samo enega. Ni pa uporabljal magnetofona ne pisalnega stroja. Uporabljal je vedno svinčnik, papir svetlooranžne barve in je bil med pisanim vedno oblečen v rumeno haljo. Mnogi njegovi romani so bili...

Drugi pisatelji, ki je že do štiri napisal je Jack Priestley, in v njem imamo tudi v slovenskem jeziku. Napisal je 52 romanov in komedij in 120 povesti. Ima zelo drobno postavo in pisavo je napolnjenih tisoč in tisoč strani, ki so mu prinesle stotine milijonov honorarja. Z vseh strani sveta prihaja denar od njegovih del v St. Jean Cap Ferrat na francoski rivieri, kjer ima luksuzno vilo, s krasnim parkom. In dano, kljub svojim dvajsetim letom, je vedno mlad. Njegova vilo je tudi neke vrste muzej z znanimi slikami, kipi in dragocenostmi. Ne piše pa samo romanov in povesti, ampak tudi pisma svojim oboževalcem, ki mu pišejo z vseh strani sveta. Do bi okrog 400 pism na teden in odgovori vsem.

Drugi pisatelji, ki je že do štiri napisal je Jack Priestley, in v njem imamo tudi v slovenskem jeziku. Napisal je 52 romanov in komedij in 120 povesti. Ima zelo drobno postavo in pisavo je napolnjenih tisoč in tisoč strani, ki so mu prinesle stotine milijonov honorarja. Z vseh strani sveta prihaja denar od njegovih del v St. Jean Cap Ferrat na francoski rivieri, kjer ima luksuzno vilo, s krasnim parkom. In dano, kljub svojim dvajsetim letom, je vedno mlad. Njegova vilo je tudi neke vrste muzej z znanimi slikami, kipi in dragocenostmi. Ne piše pa samo romanov in povesti, ampak tudi pisma svojim oboževalcem, ki mu pišejo z vseh strani sveta. Do bi okrog 400 pism na teden in odgovori vsem.

Drugi pisatelji, ki je že do štiri napisal je Jack Priestley, in v njem imamo tudi v slovenskem jeziku. Napisal je 52 romanov in komedij in 120 povesti. Ima zelo drobno postavo in pisavo je napolnjenih tisoč in tisoč strani, ki so mu prinesle stotine milijonov honorarja. Z vseh strani sveta prihaja denar od njegovih del v St. Jean Cap Ferrat na francoski rivieri, kjer ima luksuzno vilo, s krasnim parkom. In dano, kljub svojim dvajsetim letom, je vedno mlad. Njegova vilo je tudi neke vrste muzej z znanimi slikami, kipi in dragocenostmi. Ne piše pa samo romanov in povesti, ampak tudi pisma svojim oboževalcem, ki mu pišejo z vseh strani sveta. Do bi okrog 400 pism na teden in odgovori vsem.

Drugi pisatelji, ki je že do štiri napisal je Jack Priestley, in v njem imamo tudi v slovenskem jeziku. Napisal je 52 romanov in komedij in 120 povesti. Ima zelo drobno postavo in pisavo je napolnjenih tisoč in tisoč strani, ki so mu prinesle stotine milijonov honorarja. Z vseh strani sveta prihaja denar od njegovih del v St. Jean Cap Ferrat na francoski rivieri, kjer ima luksuzno vilo, s krasnim parkom. In dano, kljub svojim dvajsetim letom, je vedno mlad. Njegova vilo je tudi neke vrste muzej z znanimi slikami, kipi in dragocenostmi. Ne piše pa samo romanov in povesti, ampak tudi pisma svojim oboževalcem, ki mu pišejo z vseh strani sveta. Do bi okrog 400 pism na teden in odgovori vsem.

Drugi pisatelji, ki je že do štiri napisal je Jack Priestley, in v njem imamo tudi v slovenskem jeziku. Napisal je 52 romanov in komedij in 120 povesti. Ima zelo drobno postavo in pisavo je napolnjenih tisoč in tisoč strani, ki so mu prinesle stotine milijonov honorarja. Z vseh strani sveta prihaja denar od njegovih del v St. Jean Cap Ferrat na francoski rivieri, kjer ima luksuzno vilo, s krasnim parkom. In dano, kljub svojim dvajsetim letom, je vedno mlad. Njegova vilo je tudi neke vrste muzej z znanimi slikami, kipi in dragocenostmi. Ne piše pa samo romanov in povesti, ampak tudi pisma svojim oboževalcem, ki mu pišejo z vseh strani sveta. Do bi okrog 400 pism na teden in odgovori vsem.

Drugi pisatelji, ki je že do štiri napisal je Jack Priestley, in v njem imamo tudi v slovenskem jeziku. Napisal je 52 romanov in komedij in 120 povesti. Ima zelo drobno postavo in pisavo je napolnjenih tisoč in tisoč strani, ki so mu prinesle stotine milijonov honorarja. Z vseh strani sveta prihaja denar od njegovih del v St. Jean Cap Ferrat na francoski rivieri, kjer ima luksuzno vilo, s krasnim parkom. In dano, kljub svojim dvajsetim letom, je vedno mlad. Njegova vilo je tudi neke vrste muzej z znanimi slikami, kipi in dragocenostmi. Ne piše pa samo romanov in povesti, ampak tudi pisma svojim oboževalcem, ki mu pišejo z vseh strani sveta. Do bi okrog 400 pism na teden in odgovori vsem.

Drugi pisatelji, ki je že do štiri napisal je Jack Priestley, in v njem imamo tudi v slovenskem jeziku. Napisal je 52 romanov in komedij in 120 povesti. Ima zelo drobno postavo in pisavo je napolnjenih tisoč in tisoč strani, ki so mu prinesle stotine milijonov honorarja. Z vseh strani sveta prihaja denar od njegovih del v St. Jean Cap Ferrat na francoski rivieri, kjer ima luksuzno vilo, s krasnim parkom. In dano, kljub svojim dvajsetim letom, je vedno mlad. Njegova vilo je tudi neke vrste muzej z znanimi slikami, kipi in dragocenostmi. Ne piše pa samo romanov in povesti, ampak tudi pisma svojim oboževalcem, ki mu pišejo z vseh strani sveta. Do bi okrog 400 pism na teden in odgovori vsem.

Drugi pisatelji, ki je že do štiri napisal je Jack Priestley, in v njem imamo tudi v slovenskem jeziku. Napisal je 52 romanov in komedij in 120 povesti. Ima zelo drobno postavo in pisavo je napolnjenih tisoč in tisoč strani, ki so mu prinesle stotine milijonov honorarja. Z vseh strani sveta prihaja denar od njegovih del v St. Jean Cap Ferrat na francoski rivieri, kjer ima luksuzno vilo, s krasnim parkom. In dano, kljub svojim dvajsetim letom, je vedno mlad. Njegova vilo je tudi neke vrste muzej z znanimi slikami, kipi in dragocenostmi. Ne piše pa samo romanov in povesti, ampak tudi pisma svojim oboževalcem, ki mu pišejo z vseh strani sveta. Do bi okrog 400 pism na teden in odgovori vsem.

Drugi pisatelji, ki je že do štiri napisal je Jack Priestley, in v njem imamo tudi v slovenskem jeziku. Napisal je 52 romanov in komedij in 120 povesti. Ima zelo drobno postavo in pisavo je napolnjenih tisoč in tisoč strani, ki so mu prinesle stotine milijonov honorarja. Z vseh strani sveta prihaja denar od njegovih del v St. Jean Cap Ferrat na francoski rivieri, kjer ima luksuzno vilo, s krasnim parkom. In dano, kljub svojim dvajsetim letom, je vedno mlad. Njegova vilo je tudi neke vrste muzej z znanimi slikami, kipi in dragocenostmi. Ne piše pa samo romanov in povesti, ampak tudi pisma svojim oboževalcem, ki mu pišejo z vseh strani sveta. Do bi okrog 400 pism na teden in odgovori vsem.

O DELU IN NAČRTIH TRŽAŠKIH TABORNIKOV

Taborniki - ljudje, ki ljubijo naravo jo žele spoznati in uživati nje lepote

Pri tabornikih se zbirajo takoj ljudje, ki ljubijo naravo, ki jo žele spoznati, uživati in se veseliti ob njenih lepotah in posebnostih. Do sedaj nas je v Trstu že kar lepo število tabornikov in se družijo na sestankih v štirih družinah. Vsi skupaj pa tvorimo izvoljen odbor. Na sestankih premlevamo, se dogovarjamo in končno sklepamo o vsem, kar naj bi naša organizacija elu in dala naši organizaciji elu in dala naši organizaciji elu in dala naši organizaciji elu...

nikdar ne zamudi tedenskega sestanka. Ker je čisto naravno, da se razvija tabornikovo življenje le v stiku z naravo, bodisi pozimi ali poleti, stremimo za tem, da vključimo našemu vsakdanjemu delu najdeno čas in odhiti iz mesta ven o gore, gozdove, na travnike, kjer se sprostimo in razgibamo po mili volji. Ker pač nimamo mnogo časa, pa tudi re denarnih sredstev, smo prisiljeni, da delamo izlete v našo bližino okolico in tako vsaj spoznavamo sosedne vase, ki jih mnogi naši meščani ne poznajo, čeprav živijo v desetletja in desetletja. Naši izleti so celodnevni izleti. Po običnem zboru v januarju smo napravili vsak mesec po en redovni izlet. Tako smo bili na Pedriah v februarju. Čeprav je bilo vreme bolj kislo in

deževno, je bila dobra volja tako krepka, da smo uživali in se igrali, kot bi sijalo sonce. Nameravali smo ugotoviti nekaj praktičnega znanja, pa ni bilo za to ugodnih pogojev. Mesec marec je bil dokaj muhast in se je ravno za Jozefovo vreme tako čudno spremenilo, da ni bilo mogoče nikamor. Zato pa smo se prvo nedeljo v aprilu odpravili na Volnik in tako obiskali najvišjo točko v okolici Trsta. Precej dolga pot je bila poplavana z lepim razgledom po kraški planoti in prvo pomladansko sonce nas je prijetno ogrevalo, ko smo počivali med gubim grmovjem. Vedno živahna in neustrašiva mladica je vsak počitek izkoristila zato, da se je podila za žopci ali pa se zabavala s taborniki in igrami. Vabili smo se tudi v postavljanju potnih znamenj. V nedeljo 17. aprila pa smo jo mahinili proti izviru Timava, nato pa v Medjo vas in od tam čez drn in sira v Vižovlje. V splošno zadovoljstvo je izlet res lepo uspel. Navdušeni športniki se si dajali duška ob opazovanju motoklističnih dirk. Preizkusili smo svoje sposobnosti v raznih tekmah in izlet zaključili s partizanskim pohodom po travnikih; poljih in gubinih. Tako bi se omenili dva družinska izleta, ki sta ga napravili družina «Belih galeb» v Mačkovec in družina «Morske zvezde» v Grižo nad Barčevljami.

V načrtu imamo še izlet in obisk Gorice. V maju pa bomo izvedli taborniški pohod po Napoleonomi cesti. V vročem juliju bomo pograbil na štore in nahrbtnike in odšli na prelepo Gorenjsko. Na Visokem bomo razpeli svoje štore, kjer upamo, da nam bodo delali družbo taborniki «Sinjega galeba» iz Kopa. Pri nas je lepo, prav priročno vzhajajo vladna mešurina, pa naj bo pri delu ali pri zabavi in zato ni nič čudnega, če se med seboj nazivamo brat in sestra in nam je skoro ista, kot da bi bili velika družina.

m. v.

čigar dela so prevedena tudi v slovensko. Tudi njegova odrska dela so že uprizorili na slovenskih odrih. Do danes je napisal 15 romanov, 20 komedij in 17 drugih del. Njegova dela so prevedena v 14 jezikov.

Vztrajen pisatelj je tudi kritik Bernard Berenson, ki pa ni znan širšemu občinstvu. Čeprav je pred kratkim praznoval svoj 90-letnik, piše še vedno nekaj del, ki bodo brez dvoma najljubše znanosti. Sedaj piše namreč knjigo o svojem potovanju po Sicilijo, katalog vseh italijanskih slik od leta 1300 do 1600, monografijo o Lorenzu Lottu, razne članke za časopise in avbio-

grafijo. Tako delo bi uničilo mladega človeka, devetdesetletni starček pa mu je kos. Zelo razširjeni so dandanes detektivski romani, v zadnjem času pa tudi futuristični. Pisatelji teh dveh žanrov pišejo mnogo in dobijo lepe denarje za svoje delo. Dandanes je brez dvoma najbolj priljubljen romanopisec Mickey Spillane, čigar detektivski romani dosežejo samo v Združenih državah in v Kanadi nakladi 30 milijonov izvodov, kar pomeni, da jih čita vsak Američan. Skoda je le, da širi Spillane s temi svojimi deli pornografijo in nasilje.

MATEMATIČNE ZANIMIVOSTI

Poigrajmo se s številkami

«Tisočkrat daljšo pot moram prehoditi kot tla se čisto pritožuje kak solarček, ki stanuje malo dlje kot ostali in vedno zamuja pouk.

Koliko je to tisočkrat več, na to deček navadno sploh ne pomisli.

Pa se malo pomenuje o skrajševanju in podaljševanju kake dolžine za tisočkrat. Za osnovo bomo vzeli dolžino, ki jo vsi poznamo — meter.

Najprej: tisočkrat več. Tudi to dolžino dobro poznamo. To je kilometer. Približno toliko razdaljo morajo preprežati skoraj vsi naši solarčki od doma pa do šole.

Tisočkrat večja razdalja bi bilo tisoč kilometrov. Z drugimi besedami, tako daleč od šole bi moral stanovati deček, ki se pritožuje, da mora preprežati tisočkrat daljšo pot, kot ostali. Če bi predal na zemljevid, bi ugotovili, da bi ta deček stanoval v Berlinu, šolo pa bi obiskoval v Beogradu.

Pa povečamo še to razdaljo za tisočkrat. Tisočkrat tisoč — milijon. Zemlja je že premajhna, da bi lahko izmerili na njej to razdaljo. Po milijon kilometrih bi se znašli daleč za mesecem.

Pa poskušajmo sedaj meter za tisočkrat skrajšati.

Tisočkrat manjša dolžina kot je meter nam je dobro znani milimeter. Gotovo veste, koliko je to! Saj je milimeter označen na vsakem vašem ravnilu. Ta mera se vam zdi zelo majhna in verjetno si mislite, da je skoraj brez pomena. Vendar, če je od širine nog pri stolu ena krajša le za milimeter, ne boste preveč prijetno sedeli.

Poskusimo to mero še zmanjšati. Tisočkrat manjši od milimetra je mikron. To je mera, ki si je ne moremo predstavljati. Lahko je razločimo le pod mikroskopom. Toda čeprav tako nezaprta mera, je vendar velika pomena. V precizni mehaniki je treba biti pri izdelavi raznih majhnih delov natančen do enega mikrona.

Naj poskušamo še to mero zmanjšati za tisočkrat? Raje ne! Znašli bi se že v svetu atomov, ki nas z njih eksplozijo tako strašijo.

Jabolka za smeti

Zivel je mož. Imel je sina. Ta je bil dober in priden. Ko je odrasel, začne mož premišljevat, kako naj najde nevesto, ki bo vredna njegovega sina. Misli, je to se je domislil.

Naložil je voz jabolka, sel skozi vas in na ves glas vpil: «Jabolka za smeti! Jabolka za smeti!»

Hito se je zvedelo po vasi, da je neki norec, ki ponuja jabolka za smeti. Za-

čeli so čistiti hiše in okoli hiše zbirati smeti. Neko dekle je prineslo poln predpasnik smeti. Druga jih je prinesla polno košaro. Tretja se je hvalila, da bi lahko nabrala za cel voz smeti, a da se ji ne ljubi pobirati. Za smeti je dal mož v zameno jabolka.

Nazadnje pride še neko dekle. V roki je prineslo komaj za prgišče smeti. Tudi ona je prišla menjat za jabolka.

«Kaj nimas več smeti pri hiši, saj to se ne izplača menjati, je dejal mož.

«Bi, bi jih že prinesla, če bi bile. Pa sva z mano obrnili vso hišo, ometli vse kote in jih ni bilo več.» je srmežljivo rekla dekle.

In to je mož ravno iskal. Kajti če v hiši ni veliko smeti, se pravi, da je dekle dobra gospodinja. Takoj je zašumlil. Privolila je in odšla, in sta se poročila in srečno živela še dolgo.

TIHO

TIHO GRE KOLONA. TIHO STOPA V NOC. TEMA STISKA. KROG NJE OBROČ.

A OBROČ NI NIKJER TAKO MOČAN. DA BI NE — ZDRIBIL GA PARTIZAN.

TIHO KOLONA GRE. TIHO V TEMO. V SRČIH PA VSTAJA: «V NAPAD GREMO!»

IN BIL JE NAPAD. V TEMNI NOCI. IN TEKLA JE KRI V BITKI VROCI.

IZ KRVI RDECE V NOVI DAN. VSTAL — JE V SVOBODO PARTIZAN.

UGANKE

DESETIC ZE JE PRAZNOVAN DOGOPEK VELIK IN SVEČAN, KO NAM JE VZSEL SVOBODO DAN. PRIBORIL GA JE —

(NVZILHVA)

SAM SE HUČI, NIC NE PROSI. V SVOJI SUKNIJ STALNO NOSI. KUP SI VANK. KI SO BREZ NITI.

IMPEXPORT

TRST, UL. C. BATTISTI 23-L. Tel. 44-208. Telegr. IMPEXPORT-TRIESTE

UVAŽA: IZVAŽA: vsakovrstni les, tekstil, kolonial, drva za kurjavo, no blago in raz, gradbeni material, novrsne stroje

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

AVTOGARAŽA

STAR

MEHANIČNA DELAVNICA

TRST (ROJAN) ULICA MORISSETTE TELEFON STEV. 35-400

Ribarič Ivan

IMPORT • EXPORT

VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV

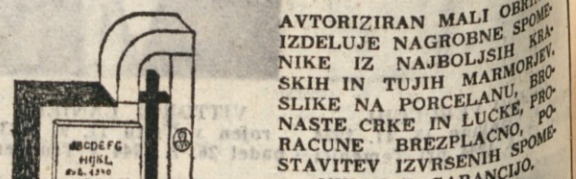
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

MOTOM 48 CCM

DELFINO 160 CCM

Postaja za usluge v Nabrežini; FRANC SIBELJA
ZNIŽANE CENE

AVTORIZIRAN MALI OBROČNI IZDELAVE NAGROBNE SKALNIKE IZ NABOJILSHI SKALNIKE IZ TUJIH MARMORNIH, SLIKE NA PORCELANO, BROSLIKE NA PORCELANO, NASTE CRKE IN LUCKE, PORACUNE, BREZPLACNO, PO- STAVITEV IZVRŠENIH SPOMENIKOV Z GARANCIJO.

Stanko Zidarič

ŠEMPOLAJ ST. 4 (Nabrežina)

CENE ZMERNE OLAKŠAVE PRIPLACILU

Bazzanella Umberto

TRST, UL. F. VENEZIAN 5 — TEL. 24-197

ZASTOPNIK ZA TRST, VIDEM, GORICO IN FUR

SCHIRATTI

vinarska kemična sredstva za ohranitev in nego vin

VERMOREL

skropilnice — naprave za žveplanje — razpršilniki

CINGANO

tovarna vinarskih strojev

NARDI

kmetijski stroji

«KARSOLINE»

proti vsem rastlinskim boleznim (uporablja se tudi nadzorstvo za javne nasade v Trstu)

GORILNIKI

na nafto in sanitarni predmeti

OBIŠČITE TVRDKO KERŽE

POZOR!!! PREDEN NABAVLJATE

HAWKINS

LINEAC NA PRITISK

ENOSTAVNOST IN GOTO-

VOŠT DELOVANJA STA

TAKI, DA DOVOLJUJETA

UPORABO VSAKOMUR!

PRISTEDILI BOSTE

80% NA PLINU IN CASU.

NOVI REVOLUCIONAR

HOVER — LIKALNIK

NA PARO IN NA SUHO.

TAKO IMATE DVA

LIKALNIKA V ENEM.

MORATE OPRTI DELOVNE

OBLEKE?

B

Naši kraji in ljudje

Zakaj je naša zemlja letos tako zbita?

Niški, ki jih bomo nanizali v tem članku, bi spadali v preteklo dobo. Vendar pa jih je nekaj našim bralcem, ki imajo potrebo po znanju, in je bolj potrebno upoštevati, da pravica do znanja, za pravično izvedbo onega, ki je pravično, ali zimskega opravila, ki mora uspešno odstraniti upravnice točke, kot jih imamo letos, da je zelo težko. Vsi se pritožujejo, da je obdelovanje (oranje, kopanje) zemlje nemogoče, niso in ponovno celo nemogoče; zemlja je trda kot cement. To je resnica in v njej tudi dejstvo, da imamo neustrezno polje, ki mučilo delo je tudi zelo zamudno in zato tudi drago. Se kaže pa je, ker ne moremo takšno zemljo pravočasno prebrskati (izorati, prekopati), se pravi, da je ne prebrskamo tako, da bi bila dovolj dostopna zraku, toploti itd. Takšna zemlja pa ne more nuditi zadostnih pogojev rasti in njevo rastlini, kar končno pomeni manjšo ali večjo gospodarsko izgubo.

Rahljenje zemlje ni torej le najtežje, ampak je tudi izredno pomembno, lahko bi rekli temeljno kmetijsko opravilo. Čim bolj je zemlja rahla ali luknjasta, tem bolj diha in si uvaža iz zraka nujno potrebne hranine (nekam tako, kot naša pljuča zrak), iz spodnjih zemeljskih plasti se so zadržane — pronica v gornji sloj, torej h koreninam, potrebna vlaga, kar je za naše suhi področje kraja še posebej pomembno. In še eno prednost ima tako pripravljena zemlja: v njej se mnogo lažje razmnožijo in bolj učinkovito delujejo koristne mikroorganizmi. Kratko: pravilno obdelovanje zemlje je neprecenljive vrednosti.

Zakaj pa je zemlja letos tako zbita?

Kraska jerovka — tako pravi naša rjavordeči zemlji vsebuje tukaj manj, tam več gline. Gline je mastna, tečljiva kot testo in opolzka, mastna pa se strdi. Popolnoma osušena (prepečena) zemlja, ki je vodo in jo zato uparila, se opoko, strdneje, ločeno posoda in razliska keramične izdelke. Torej in nagla izsuševanja zaradi vetrov v letošnji zimi — to je močno strdila, ali — kot mi pravimo — zbila.

Je pa še en vzrok, da je jerovka tako zvezna (trda). Ta je posledica pa ni v vremenskih razmerah, ampak je odvisna

den drugemu, saj je pri tem sodelovala vsa vas.

Vasčan

NABREŽINA

"Rimski kamnolom ima velike nacrti"

Iz nekdanjih školjev rastejo lani domovi s čimbolji skrbno in okoli urejenimi vrtovi. Med njimi bo ob treh starih stanovanjskih delavskih hišah še četrta stanovanjska; njih zunanost pa je skladna z ostalimi domovi. Razlikujejo pa se od njih hise iz prejšnje anemoderne dobe. Ko se je glasno razlagala uporna pesem brezpravnih kladivarjev. A tudi moderna doba nam je zastavila še polno takih težkih vprašanj. Sedaj se vprašujemo, če se bo ta del Nabrežine, kot se tako nagle razvil, kot se je v zadnjih letih. Kolikor slišimo, je v načrtu učinkovita injekcija kamnoseško - industrijskega podjetja rimski kamnolom, ki namestila razširiti svoj obrat, zgraditi apnenico, ustanoviti za svoje delavstvo menzo, trgovino in še kaj. Torej pristno gospodarsko zaključeno naselje. V ta namen namerava kupiti 37.000 kv. metrov občinskega sveta.

Medtem pa si naši občinski možje belijo glave, kako naj uredijo površino. Ni lahka zadeva, jemati s skromne-

ga kupa. Tudi tukaj vidimo, da se v stiski zatečemo k zemlji. Dajevke na zemljiščih in njihov dohodek, tako pravi naš župan, Delavstvo je že dovolj obdavčeno. In obrtniki, trgovci in industriji? Tem ni moge tako lahko do živega in je laže pograbiti kmeta. Se koliko časa?

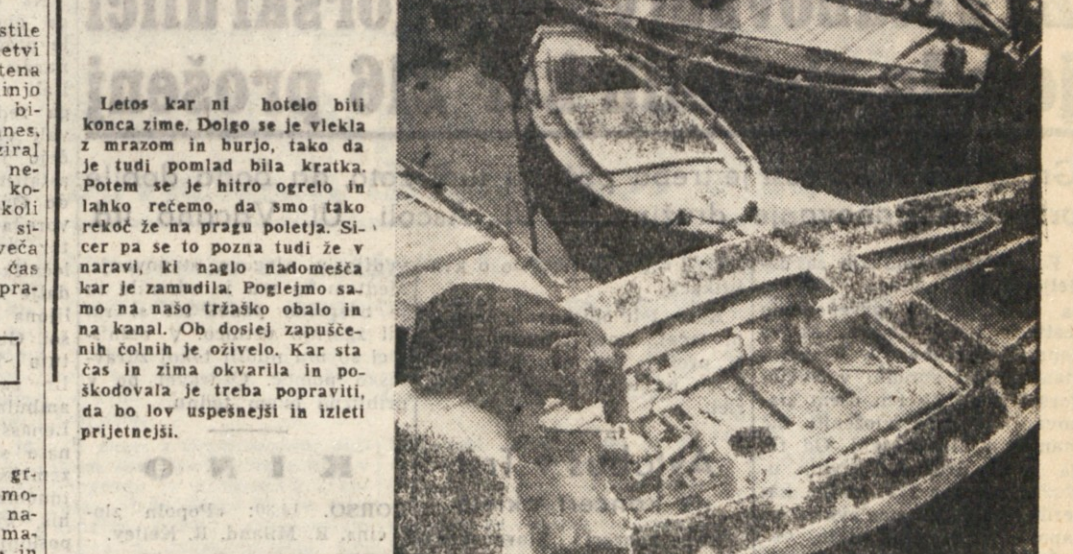
Niški vinogradi v vasi in pri močju čakajo strpca. Ni kopačev in se zemlja mači mlači. Gini neobdigrateba. Drugače mislijo delavci iz Benečije, ki niso tako razvajeni in zahtevni, kot smo mi. So iz dežele večje skromnosti in zato tudi bolj vestni.

Treba bo nadzorovati krompirjeve njive, ker se je že pojavila kolonizacija hroščev, zbiranje (obiranje in skropljenje) pa mora biti splošno, sicer ne more biti uspešno.

CEROVLJE

Pletev žita

Na naše plevce gledajo nekateri kot na nekakšen čudež. Mislimo, da storimo našemu gospodarstvu uslugo, če čudež malo objasnimo. Naša vas je bila znana po razmeroma velikem žitnem pridelku in brstnem klasju. Pri tem so imele svojo zaslugo naše žene, ki so po setvi skrbale za tla in plevel. Njihova najvažnejša skrb bila pletev. Z vsjo prizadevnostjo so zra-

Letos kar ni hotelo biti konca zime. Dolgo se je vlekle z mrazom in burjo, tako da je tudi pomlad bila kratka. Potem se je hitro ogrelo in lahko rečemo, da smo tako rekot že na pragu poletja. Sicer pa se to pozna tudi iz naravi, ki naglo nadomešča kar je zamudila. Pogledamo samo na našo tržisko obalo in na kanal. Oh doslej zapuščenih kolnih je oživelo. Kar sta cas in zima okvarila in poklodavala je treba popraviti, da bo lov uspešnejši in izleti prijetnejši.

Pa tudi na zelenjavnem trgu na Ponteru se poma, da smo na pragu poletja. Vsa krovstina zelenjave je na pretek in pojavile so se že prve češnjice. Niso sicer še take lepe in rdeče, kot bodo pozneje, a češnje so. Oko se xanustavi pri njih in žetoder tudi, a kaj ko te napis na njih poudi, da je treba še malce počakati. Kajti 600 lir za kg je pa le preveč za žepe današnjih časov.

VAŽNO OPRAVILO NAŠIH VINOGRADNIKOV Zeleno obrezovanje trte in kaj hočemo z njim doseči

Poznamo suho in zeleno obrezovanje - Pletev trte, odstranjevanje nerodovitnih poganjkov in vršičkov, prikrajševanje zalistnikov in vršičkanje

Priroda je do nas zelo skopala, sama od sebe nam daje zelo malo, kar pa od nje ne potrebujemo dosti, jo moramo na to prisiliti. To vršimo z različnimi ukrepi, kot oranjem, gnojenjem, obrezovanjem, namakanjem itd.

Naš namen je, da danes prikazemo del teh ukrepov od časa pojave prvih listov pa do odpadanja istih in katerih cilj je dobiti čim več lobreja grozdja, ter istočasno vzgojati bodočih razplodnih organov.

Trta spada med rastline vzpenjalke. V divji rast, brez našega nadzorstva doseže veliko višino in zelo različno obliko, njen sad pa je droben, kisel in nesiguren. Ko bi človek opazil, da je močje iz njega pridobiti tudi prijetno pijačo, jo je začel vzgajati tudi v svojem vrtu. Nadalje je opazil, da je močje trto s posebnimi ukrepi prisiliti, da mu daje boljše in rednejše donose grozdja. Skozi nadaljnji razvoj se je opazilo, da z rednim in pra-

vilnim obrezovanjem trte, dvignemo ne samo letni donos ploda, temveč, da se tudi kvaliteta da znatno zboljša. Obrezovanje trte so poznali že stari narodi (Rimljani), kateri so tudi že delno postavili zakone tega obrezovanja. Pri trti razlikujemo dve vrsti obrezovanja: suho - katerega opravljamo v jeseni od časa ko odpade listje, pa do spomladi ko začne kroženje sokov v trti, kar je odvisno od podnebnih razmer obrezovanja, katerega vršimo skozi celotno leto (vegetacijo), a katerega namen je odstranitev nerodovitnih (jalovih) poganjkov, vzgajanje močnih bodočih razplodnih organov, uravnavanje oblike, pospeševanje pravilne zorjave grozdja, preprečevanje razvoja raznih boleznih itd. S suhim obrezovanjem nam ni mogote usmeriti rasti trte v vse te smeri, zato se moramo poslužiti drugih ukrepov, ko trta zeleni. Naglasiti pa moramo, da način zelenega obrezovanja zavisi od podnebnih prilik, vrste grozdja, kakor tudi samega terena, kjer raste. Z nepravilnim zelenim obrezovanjem lahko trti namreč le škodujemo.

Pletev trte. Razen vidnih očes, katere smo pustili pri suhem obrezovanju zato, da nam prinesejo plod in bodoči rodni les, imamo na trti, posebno steblo, tudi skrita očesca. Iz teh očesov požeje že zgodaj pomladi nerodovitni (jalovi) poganjki. Danes vemo z gotovostjo, da mlado listje ne ustvarja škrob (usvajanje - asimilacije) katerega rabi rastlina za hrano ter za graditev svojih organov z ostalimi snovmi, katere sprejema s pomočjo korenin in zemlje.

Ti mladi poganjki, ki so zrasli iz teh skritih očesov, živijo v prvem mesecu svojega razvoja na trti kot paraziti, t. j. rastejo s pomočjo pritrjenosti hrane, ki je v steblo in katero trta nujno potrebuje za razvoj cvetov ter ostalih organov. Zaradi tega moramo te poganjke odstraniti. To delo imenujemo pletev trte. Ker so ti poganjki še zelo nežni, jih odstranjujemo kar z roko.

Odstranjevanje nerodovitnih poganjkov. Iz rodnega lesa trsa požeje razen mladice, ki nosijo cvet, tudi takšne, ki so brez njega. Tudi te jemljejo dragoceno rezervno hrano iz stebila in zato jih moramo odstraniti.

Odstranjevanje vršičkov pred cvetenjem. To je tretji poseg zelenega obrezovanja. Rodni poganjki potrebujejo sedaj dosti hrane za cvetenje, zato odstranjujemo pred cvetenjem vršičke tudi rodnih poganjkov in to tako, da jih priščipnemo nad 3-5 listom iznad sadnega cvetja. S tem zato odstranjujemo pred cvetenjem, omogočilo trsu, da to hrano izkoristi za razvoj cvetov, ter smo preprečili osipanje cvetov. To delamo 6 do 8 dni pred cvetenjem. Posebno se to priporoča za tiste vrste, katerih cvet se rad osipava, ter za namizno grozdje, za katero se zahtevajo polne in debele jagode.

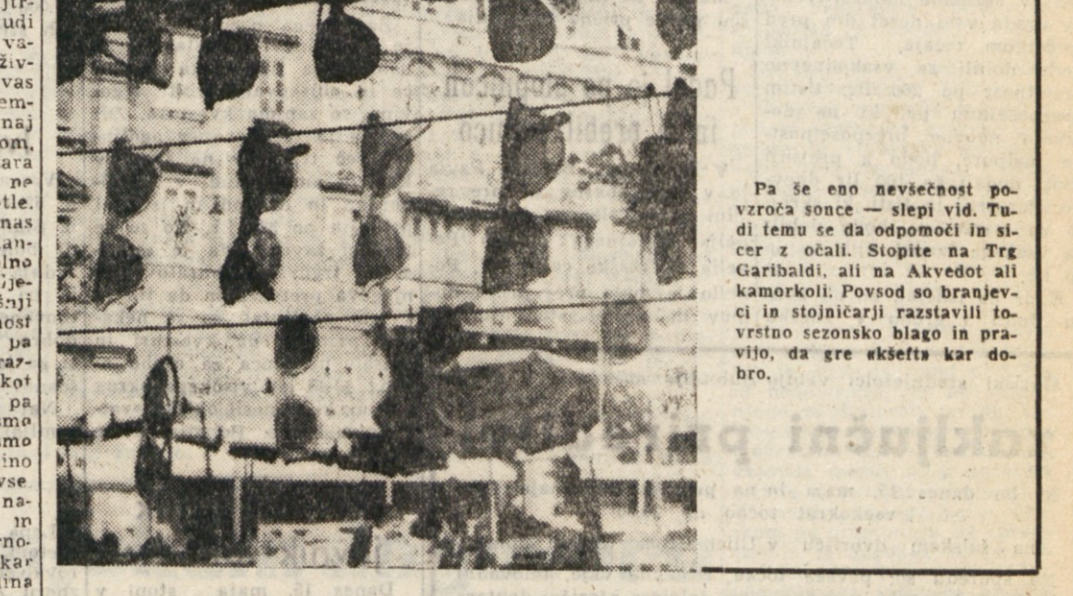
Prikrajševanje zalistnikov. Iz istih vzrokov odstranjujemo tudi zalistke, t. j. poganjke, ki požeje iz pazduhe listov, vendar tako, da pu-

Počasi bo začelo prirekat. Na soncu ne bo mogote več posedati in zalezi si bomo prijetnega hladu. A vsaki se soncu le ni mogote popolnoma izogniti. Tedaj pridejo na pomoč razna pokrivala in med njimi seveda tradicionalni slamniki. Vroče je vseeno, a nekaj le zaleže, vsaj sončarice le ubranijo.

Pa se eno nevednost povzroča sonce — slepi vid. Tudi temu se da odpomoči in sicer z otali. Stopite na Trg Garibaldi, ali na Akvedukt ali kamorkoli. Povsod so branje, ci in stojničari razstavili tovrstno sezonsko blago in pravijo, da gre ekskluzivno kar dobro.

Najhuje pa je poletni z želo. Kaj vse bi dal za kozarec vode, kadar je nimaš namer. A vode nikjer ne prodajajo, zato je treba seči po sicer dražjih, pa zato bolj okusnih hladilih. Vseh vrst jih je, od Coca-Cole do raznih limonad, oranžad, ment, kislih vod, da ne govorimo o sladkodu. Za 50 lir se ob vsaki stojnici odzela, druga pa je, če te žela kar naprej. Potem s 50 lirami le malo opravi.

Na začetku Istrske ceste že od lanske jeseni rijejo. Prvo polovico so razdizali in gradili skoraj vso zimo. Potem so začeli drugo. Prej so se izovarjali z zimo, detevjem. A sedaj teh izgovorov ne bo več. Sedaj je poletje, najlepši čas za delo na odprtem in upati je, da bo podjetje, ki je prevzelo delo z njimi tudi kmalu končalo.

Foto MARIO MAGAJNA

JOSIP VIDMAR Ob knjižnem prazniku

(Nadaljevanje s 3. strani)

bi dosegla njegovo čvrsto in prirodno vztrajnost, ne da bi izpovedala pomembno in višjo vizijo o človeku. Cankar je zapustil drugačno dediščino. Polna je problemov in protislovij, kakor jih je bil Cankar sam. Ta satirik in ironični družbeni kritik je bil globoko v sebi sanjač in privrženec brezpogovorne preproste. Sodel je družbo z etičnim instinktom, ki je bil pretresljivo plemenit, toda razdražljiv. Njegovo delo je ostro razčlenjeno v dve polovici, v suho in v pripoved. Njegova pripoved je sovravestna. Kot nobeljen sanjarski človek je predvsem poznavalec človeškega srca. V njegovi prozi je nenehoma oglašajo lirski toni neposrednih izpovedi in svet, ki ga opisuje, je večkrat izredno subjektivno osvetljen. Toda sugestivnost njegovih pripovedi in lirskih odkritij je neuvaden in podkupljivo bogata. Preprečevalna je in pretresljiva, kakor vsa njegova izredna osebnost.

Pripovedniki, ki so nastopali za njim, so imeli z njegovo dediščino resnega opravka. Bila je zapeljiva, vendarle pa je bila tudi objektivni obliki, ki je navedla epike in ki jo je razlivala tudi stvarna, moderna doba družbenih konfliktov in velikih zgodovinskih dogodkov. Mlajše generacije pisateljev so te preprečevalne doživljale nepopravljivo. Boj zoper Cankarja je bil nelahka umetniška naloga. In morali so nastopiti povsem novi pisatelji, vzrasti iz čisto novih, polnoma novimi vidiki, in pogledi, da so našli mimo

Cankarja slog in ton za objektivno pripovedništvo. Pomemben vpliv je imela slovenska Moderna po svojih poglavitnih dveh predstavljajih tudi na razvoj naše svetovno nazorske orientacije. Pomen Cankarja za razvoj naše socialistične misli je nedvomen. Ceniti je bil po filozofski orientaciji idealistično usmerjen, se je odprl in s podarkom priznaval k socializmu, kateremu je povsod nekaj svojih literarnih del, med njimi v mnogih literarnih znanega «Hlapca Jerneja». V tej smeri in v vprašanjih naše narodne problematike je v ostane važen mehanik naše kulturne zgodovine. Zupančičeva vloga je dokaj različna od Cankarjeve. Toda kot evropski razumnik je s svojim lirskim delom ustvarjal podobo sveta, ki ni priznala ne tradicionalnega naravnega, ne nikakršnega novodobne mistike, marveč je predstavljala svet in življenje kot sijoče stvarstvo naravnih, toda z duhom intenzivno prežetih moči. Ta podoba sveta je sorodna panteizmu, vendar panteizma modernega kova, panteizma, v katerem je važnejši element narava kot nevidni duh. S to svojo orientacijo je pripravljala pota našemu sedanjemu materialističnemu pojmovanju sveta. V naši kulturni zgodovini bo ta njegova vloga ostala zapisana in priznana.

Zvesti o vseh teh dejstvih nam je potrebna, če hočemo pravilno in široko oceniti pomen slovenske Moderne. Izvirajoč iz družbeno politične resničnosti našega življenja, je ves čas ostala z njo v stiku in globoki zvezi. Samo zato je

mogla opraviti svoje nadev pomembno delo, ki bi ga v kratkih besedah opisal takole: dala je dozoredu in organiziranemu narodu moderno umetniško kulturo, ki ji je z njenim delom za zmerj. določena evropska raven; dala je Slovenec svetovno nazorsko orientacijo, ki je znatno vplivala na razvoj naše nove zgodovine vse do osvobodilne borbe in do revolucije.

HENRY JAMES American

(Nadaljevanje s 3. strani)

to roman, v katerem prikazuje pisatelj, kako neosnovani predsodki lahko onesrečijo ljudi.

Cas, ki ga pisatelj obravnava, je preteklo stoletje, torej že daleč za nami. Nazori evropskih ljudi so se od takrat korenito spremenili in tudi Američani ne prihajajo več v Evropo samo občudovati slupno galerijah. Zato bi rekli, da je roman glede na problem, ki ga obravnava, vendarle že zastarel, nesodoben, — zlasti za nas, ki smo nam taki predsodki že tuji — čeprav je seveda vprašanje ob času njega naslova močno stalo v ospredju. Tudi v načinu pripovedovanja Henry James ne predstavlja nobenega odkritja. Nasprotno: njegovo pripovedovanje je marsikje dolgočasno in je vprašanje, ali je bila izbira tega Jamesovega dela sploh najboljša. Kljub temu bodo naši bralci gotovo radi prebrali ta roman, čeprav ima malo starinskega duha na sebi. Ali pa prav zato.

Prispevanje zalistnikov. Iz istih vzrokov odstranjujemo tudi zalistke, t. j. poganjke, ki požeje iz pazduhe listov, vendar tako, da pu-

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

ŠE VEDNO VELIKO POMANJKANJE STANOVANJ V GORICI

Za 8 stanovanj v Svetogorski ulici je bilo vloženih kar 216 prošenj

Gradbeno dejavnost je treba poživiti tudi zato, da bodo dobile primerno stanovanje družine iz Ul. Ascoli, Ul. Vacano itd.

Pokrajinska komisija za doodeljevanje stanovanj INA-casa je napravila prvenstveno lestvico tistih družin, ki so zaprosile za stanovanje v svetogorski ulici. Za teh osem stanovanj je bilo vloženih kar 216 prošenj. Od tega je 44 družin državnih uslužbencev ter 172 družin, katerih družinski poglavarji so zaposleni pri zasebnikih.

Cepprav se je pri nas zadnja leta precej zidalo, stanovanjsko vprašanje še vedno ni rešeno. Seizidana so bila cela naselja, zlasti za begunce, vendar so tudi oni brez dostojnega stanovanja in jih oblasti trajo v industrijske objekte, kot na primer v Gradis, kjer prostori niso primerni niti za skladišča, kaj šele za bivanje družin z otroki.

V Gorici je občina napravila nekaj korakov za poživitev gradbene dejavnosti. Prejšnji občinski odbor je zidala Polje se je trudila, da bi hišni posestniki zvišali poslopja za eno nadstropje. Marsikaj je bilo storjenega, vendar bi se moralo v tej smeri napraviti veliko več.

Veliko več bi se moralo napraviti ne samo zaradi tistih 216 družin, ki so vložile prošnje za dodelitev stanovanj v Svetogorski ulici, ampak tudi zaradi tistih družin, ki sploh niso napravile nobene prošnje za dodelitev katerega novega stanovanja, ker nimajo toliko dohodkov, da bi zmogle plačati priložnostno najemno za najmanjše stanovanje, ki se suče od 8.000 do 10.000 lir mesečno. Zaradi tega raje prebivajo po nehišnih stanovanjih v Ul. Ascoli, Ul. Vacano itd.

Zaradi tega ljudje in zaradi njihovega zdravja bi bilo treba zgraditi veliko več ljudskih hiš, v katere bi imeli dostop najširši sloji goriškega prebivalstva.

Zidarski tečaj za brezposelne
V prihodnjih dneh se bo v Gorici pričel usposobljenostni tečaj za zidarje, namenjen vsem brezposelnim delavcem. V tečaj bodo sprejeti tisti brezposelni delavci, ki so vpisani v seznamu namestitvenega urada vsaj deset dni pred pričetkom tečaja. Tečajniki bodo dobili za vsakodnevno prisotnost po 200 lir; tistim brezposelnim pa, ki ne dobivajo nobene brezposelnostne podpore, bodo k prejšnji vsoti dodali še 100 lir dnevno. Poroceni in tisti, ki skrbijo za starše, pa bodo dobili za vsakega izmed njih še po 60 lir.

Kdor bo izdelal, bo ob koncu dobil n. grado v znesku 1.000 lir.

Kdor želi pomagati te izpit, mora najkasneje do 20. t. m. vložiti na razpisnem papirju in li priložiti listine, ki jih navaja oglas na razpisni deski šole.

Matura na liceju in učiteljski šoli pa se prične 20. junija.

Padel je po stopnicah in se prebil ustnico
V bolnišnično Brigata Pavia je v petek okrog 22. ure rešil avto Zelenega križa pripeljal 56-letnega Luigija Penella s Trzaska ceste 187. Penella je malo prej prišel domov in šel po stopnicah, ki

Goriški srednješolci vabijo ljubitelje naše šole k svoji

zaključni prireditvi
ki bo danes 15. maja in na praznik 19. maja 1955 vsakokrat točno ob 20.30

na šolskem dvorišču v Ulici Croce (Solski dom)
Na sporedu so: pevske točke, ritmične vaje, telovadni nastop, slovanski narodni plesi, šolajca »Jezici dohtara Vstop prost. Sprejemali so bodo prostovoljni prispevki za revne dijake

V primeru slabega vremena se prva prireditve prenese na praznik 19. maja, druga pa na naslednjo nedeljo 22. maja

Vabila se dobijo v šolskem tajništvu, pri »Bratužu«, v knjigarnah »Carducci« in »Katalisti«, v trgovini Kosić v Raštru ter zvečer pred pričetkom prireditve.

Seja občinskega upravnega odbora

Na četrtkovni seji upravnega občinskega odbora, ki ji je predsedoval župan dr. Bernarđis, so odborniki razpravljali o raznih točkah dnevnega reda. Najprej so proučevali vrsto vprašanj, ki se tičejo javnih del: odobrili so asfaltiranje Drevoreda Alfredda Oriani in drugi del Drevoreda Virgilio (3.500.000 lir) ter ureditev prostora okrog ločniške cerkve (2.500.000 lir); dalje so odobrili okrog 2 milijona lir za razna popravila šol Ginnasio Liceo in »Città tutto magistrale« ter 300.000 lir za ureditev in opremo ambulantne zgradbe »Odone Lenassi«. Občinski odbor je nato sklenil oddati občinsko zemljišče v Ul. Torriani Avtonomnemu zavodu ljudskih hiš, kjer bodo zgradili tri poslopja z 18 stanovanji. Avtonomni zavod bo nadalje zgradil stanovanjske hiše tudi v Ul. Prato.

DEZURNA LEKARNA
Danes postuje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese, Ul. Rossini 1, tel. 24-43. Od 8. do 13. pa je dežurna lekarna Cristoforoletti, Travnik 14, tel. 29-72.

KINO

CORSO. 14.30: »Popoln zločin«, R. Miland, R. Kelley.
VERDI. 14.30: »Rose-Marie«, cinemascop, A. Blyth, F. Lamas.
CENTRALE. 15.00: »Niagara«, M. Monroe.
VITTORIA. 15.00: »Neizprosen kavalir«, C. Vilde, I. De Carlo.
MODERNO. 15.00: »Upornik črno masko«, P. Friend in W. Hendrix.

STAVKA USLUŽBENCEV INAM SE VEDNO TRAJA

Verjetno se bo spor še bolj zaostрил

INAM pomaga okoli 18 milijonom delavcev

Staka uslužbencev INAM, ki se je pričela 3. maja, še vedno traja. Iz vsebine telegrama, ki so ga sindikalne organizacije poslate iz Rima 13. maja v Gorico, je mogoče sklepati, da se bo stavka še bolj zaostрила, ker višji krogi nečesto sprejeti zahteve sindikalnih organizacij, naj se tudi uslužbencem INAM priznajo povišice, ki jih je država svoj čas priznala državnim uslužbencem.

Spor se je pričel veliko prej. V aprilu se ni bilo stavke, uslužbeni so se le nekajkrat vzdignili, ker so uvažali v mirno rešitev spora. V odločbo stavko so se stopili tedaj, ko so dobili odklonjeni odgovor. S tem skušajo prisiliti zakladno ministrstvo in vlado, da prizna uslužbencem INAM, ki pomagajo okoli 18 milijonom delavcev, poviške plače kot to določa zakon.

Policijska išče
»pooblaščenca trgovinske zbornice«

Za tistega neznanca, ki se je pred dnevi predstavil za uslužbenca trgovinske zbornice in obiskoval trgovske trgovine, se zanima kvestura. Zdi se, da je ta neznanec ogroževal več trgovcev ne samo v Raštru ampak tudi v Ul. Oberdanu in drugod in izterjal pri njih po 328 lir. Ko so se trgovci zavedali, da je estati-stika trgovskih obratov, je njegova preteza in da jih je s tem ogroževal, so se nekateri pritožili na kvesturo in opisali neznanca za osebo okrog 40-45 let, visokega okrog 170 m, ki je nosil obleko svetlorjave barve. Policijska je že uvela preiskavo.

Poletni urnik javnih lokalov
Danes 15. maja stopi v veljavo poletni urnik javnih lokalov goriške pokrajine, ki bo trajal vse do 31. oktobra. Urnik je naslednji.

V Gorici in vseh ostalih občinah pokrajine se bodo vsi javni lokali odpirali ob 6. uri. 1. Restavracije, gostilne, kavarne, bari in vinotoki; v Gorici in občinah Gradec in Trst.

ŠPORTNI DNEVNIK

VČERAJ I. ETAPA LETOŠNJEGA GIRA MILAN-TORINO

MESSINA PRVI ZMAGOVALEC

V presledku 8 sekund skoraj vsi ostali dirkači

VRSTNI RED NA CILJU I. ETAPA (MILAN - TORINO, 163 km)
1. Messina (Frejus) 3.51'10", povprečno 42.307 km; 2. De Groot (Holand) 3.51'15"; 3. Autreggi (Legnano) 3.51'19"; 4. Van Kerkhoven 1. C.; 5. Scudellaro 1. C.; 6. Benedetti 3.51'23"; 7. Magni; 8. Defilippis; 9. Van Looy; 10. Keteleer in ostali do 84. v istem času.

Klasifikacija za letošnje cilje:
1. Van Kerkhoven 6 točk; 2. Milano 5; 3. Benedetti 4; 4. Crippa 3; 5. Magni 1.

TORINO. 14. — Današnja prva etapa ni pokazala nič posebnega, če nečemo imeti za posebnost to, kar se je druga leta skoraj težko dogajalo: danes so namreč dirkači začeli zares dirkati takoj po startu in v borbo so takoj posegli tudi kapetani. In ko je ob neki priložnosti potegnil Coppi, seveda tudi ostali niso smeli čakati. In tako se je zgodilo, da današnja etapa res ni bila udobna turistična vožnja, temveč prava dirka, kar najbolje dokazuje še sam cilj, k kateremu so dirkači vozili.

Pobegnil ni mogel danes nihče. Ko je Grosso pridobil 40 sekund prednosti pred skupino, je bil to maksimum današnje etape. Nekaj dirkačev je tudi nekoliko zaostalo zaradi nezgod. Precej nerodno sta padla Zuliani in Caput in tako so znošili še tisti, ki so ju čakali.

Messina je zmagal v končnem sprintu. Van Kerkhoven pa vodi po prvi etapi v klasifikaciji za letošnje cilje. On je tudi izpolnil pogoj za izplačilo nagrade za zmagovalca na letošnji etapi (100.000), to je, da se je na koncu plasiral

Messina pred mikrofonom takoj po zmagi.

med prvih pet. (Ce tega pogoja ne bi izpolnil, bi za svojo zmago na letošnji etapi v Vercelliju prejel le 20.000).

SVETOVNO HOKEJSKO PRVENSTVO

Visoke zmage Francije, Italije, Belgije in Anglije

Včera je začelo svetovno prvenstvo v hokeju na kotalah. Reprezentance so razdeljene na štiri skupine in igrajo v starih italijanskih mestih: Trstu, Monzi, Modeni in Novari.

Rezultati včerajšnjih tekem:
Trst - Nemčija - Portugalska 2:2 (2:2);
Monza - Anglija - Norveška 7:1 (3:0); Belgija - Jugoslavija 10:1 (3:1).

DAVISOV POKAL - II. KOLO

Italija - Nemčija 2:0

Za naslednje kolo so se kvalificirale Čile, Švedska, Belgija in Indija.

MUENCHEN. 14. — Danes se je tukaj začel teniški dvoboj med Nemčijo in Italijo v drugem kolu tekmovalca za Davisov pokal. Italijana Gardini in Merlo sta zmagala in tako vodi Italija po prvem dnevu z 2:0. Rezultati: Gardini - Biedler 6:2, 6:0, 6:1; Merlo - Huber 6:2, 6:3, 6:3.

Cile - Madžarska 3:2
Ayala (C) - Asboth 3:6, 6:3, 5:7, 6:2; Adam (M) - Hammersley 3:6, 7:5, 5:7, 7:5, 6:1.
Danska - Južna Afrika 2:0
Nielsen - Vermaak 4:6, 6:1, 6:2, 1:6, 8:6 (nadljudje včeraj prekinjene igre); Joergen Ulrich - Segal 3:6, 6:3, 6:2, 6:4.
Švedska - Svica 3:0
Davidson in Smith - Buser in Blondel 6:4, 6:2, 6:1.
Anglija - Avstrija 2:1
Mottram in Paish (Angl.) -

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes ob 19. uri film Columbia:

»PREGANJANJE«

Režija: E. Dimytrik.

Igra Kirk Douglas.

AVTOPREVOZNO PODJETJE FRANC LIPOVEC

PREVOZ POTNIKOV

na Trzaskem, v Jugoslavijo, Avstrijo in druge države

GAZARJA:
Ul. Tinec 4, tel. 90-296

STANOVANJE:
Ul. F. Severo 6, tel. 33-113

TRST - Ul. Moreri 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

Danes Jugoslavija-Škotska

Moštvo Škotske po prihodu v Beograd.

V Beogradu bo danes tekma med reprezentancama Jugoslavije in Škotske. Medtem ko imajo Jugoslovani dva tedna zatem tekmo z Italijo v Torinu, pa bodo Škoti odšli na Dunaj in v Budimpesto.

Škoti niso pristali na zamenjavo katekologiki igralca po začetku tekme — razen vratarja. (Navadno je tako, da se sme do zadnje minute pred koncem prvega polčasa zamenjati katerikoli igralec, vratar pa ves čas igre, če se je poskodoval. Vendar na angleškem otoku nimajo te navade).

V jugoslovanskem moštvu je novinec srednji krilec, Sarajevčan Svarka, medtem ko sta branilca že nastopila v B-reprezentanci.

Italija B - Turčija

v Trstu 26. junija

RIM. 14. — Italijanska nogometna zveza je določila, da bo tekma med Italijo B in Tur-

POŽAR ARTEMIO TOVORNI PREVOZI

TRST - Ul. Moreri 7

Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes ob 15. uri film:

Zahlad svete reke

Igralci:
JOHN PAYNE,
RHONDA FLEMING,
FORERST TUCKER.

V ponedeljek 16. t. m. ob 18. uri barvni film:

Napad na poštni vlak

Igralci:
STEPHEN MCNALLY,
ALEXIS SMITH.

MILAN AMBROŽIČ

Elektro-inštalacijsko podjetje — Sprejema va naročila in popravila nove instalacije vseh vrst električnih napeljav. Pokličite naso št. tel. 29-552. Ul. Boccaccio 10.

SE PRIPOROCAMO!

Kino na bncčinah

PREDVAJA DANES 15. t. m. z začetkom ob 15. uri in JUTRI 16. t. m. z začetkom ob 18. uri barvni film:

Niti ljudje niti zveri se ne morejo izogniti krutemu zakonu džungle. Strasti se razbesnijo z divjim zaletom, sprostiti se nagoni. V razbesneli ozračju, ki ga še posebno živo prikazuje blesteti tehnikolor, ni bil Clark Gable nikoli tako veličasten niti ni bila Ava Gardner nikoli lepša.

ONGER

Mod. z jekl. dnom 10.500

Mod. pozlačen 11.500

Mod. vseh jeklen 13.000

Mod. vodotesni 15.300

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000

Mod. zlat 18 k 26.000